

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ซีเอ็มยู ไวท์ สตาร์ (CMU White Star)

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล ศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่อยู่ หมู่บ้านบ้านไร่ หมู่ที่ 1 ต.บ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่ 50230
โทรศัพท์ 053 432 493

แหล่งที่มาและประวัติ

ปทุมมาพันธุ์ซีเอ็มยู ไวท์ สตาร์ (CMU White Star) เป็นลูกผสมปทุมมาสีขาว เกิดจากการผสมระหว่างพันธุ์บัวสีขาว *Curcuma thorelii* Gagnap. (แม่พันธุ์) กับ พันธุ์ปทุมรัตน์ *Curcuma* sp. (พ่อพันธุ์) พัฒนาพันธุ์โดยศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้เริ่มทำการรวบรวมพันธุ์ปทุมมา และกระเจียวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 โดยคัดเลือกต้นพันธุ์ที่มีลักษณะดี สีสดใสสวยงาม และทนทานต่อโรค ได้ทำการผสมในปี พ.ศ. 2540 เมื่อเกิดฝักจึงนำเมล็ดไปเพาะ จนกระทั่งออกดอกจึงทำการคัดเลือกครั้งแรกปี พ.ศ. 2542 คัดเลือกทั้งหมดจำนวน 3 ชั่ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2544 ในปี พ.ศ. 2545 ได้นำไปขยายปริมาณในห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และออกปลูกทดสอบ ณ สถานีวิจัยและฝึกอบรมบ้านไร่ ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา วงศ์ Zingiberaceae ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma</i> hybrid ไม้ดอกไม้ประดับ
ราก	รากอยู่ใต้ดิน มี 2 แบบ คือ รากหาอาหารเกิดจากหัวเดิมมีลักษณะเป็นรากฝอย (fibrous roots) และรากสะสมอาหารเกิดจากหัวใหม่มีขนาดใหญ่ ทำหน้าที่สะสมอาหารบริเวณปลายรากทำให้รากบวมพองออกเป็นตุ่มขนาดใหญ่สีขาว (milk stalk)
หัว	หัวเป็นลำต้นใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เรียกว่า เหง้า (rhizome) โดยเหง้ามีลักษณะเป็นแง่งเหมือนขิง หัวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2.0 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวสีขาว
ต้น	ส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวกันของกาบใบ ลำต้นเทียมเกิดจากตาข้างของเหง้า ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับพุ่มใบ 45-55 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 30-40 เซนติเมตร
ใบ	ใบเป็นใบเดี่ยวแผ่กว้างมีขนาดใหญ่ มีประมาณ 2-3 ใบ ความยาวใบ 28-34 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม เรียบหนาแข็ง ใต้ใบไม่มีขน ใบที่ 3 นับจากโคนต้นมี ความกว้าง 7-9 เซนติเมตร
ดอก	ดอกจริงเป็นดอกที่ไม่มีก้านดอกอยู่ในซอกของใบประดับ (bract) ดอกจริงมีกลีบเลี้ยง 1 กลีบ กลีบดอก 2 กลีบ กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นปาก กลีบดอกและปากสีม่วงอ่อน ดอกจริงมีขนาด 0.8 x 2.5 เซนติเมตร โคนกลีบดอกและกลีบเลี้ยงเชื่อมกันเป็นรูปกรวย
ช่อดอก	ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อเชิงลดแน่น (condence spike) ตำแหน่งช่อดอกเกิดขึ้นที่โคนของใบสุดท้าย ช่อดอกยาวตรง โดยช่อดอกมีความกว้าง 7.1 เซนติเมตร ความยาว 10.4 เซนติเมตร ใบประดับเวียนซ้อนกันเกิดเป็นช่อทรงกระบอก โดยโคนของกลีบประดับจะเชื่อมกันเกิดเป็นถ้วยวนขึ้น ใบประดับมีสีขาวฉาบชมพู ปลายใบประดับสีเขียวเข้ม ใบประดับ

หนาแข็งมี 25-30 ใบ ส่วนบนบริเวณปลายช่อดอกมีลักษณะทรงรี ปลายใบประดับมน ส่วนล่างมีลักษณะเป็นรูปวงกลม ปลายใบประดับเกือบกลมสีขาว ความสูงของช่อดอกจากระดับเหนือดิน 38-45 เซนติเมตร ก้านดอกยาวตรงและแข็งแรงความยาว 27-34 เซนติเมตร ก้านดอกมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.4 เซนติเมตร

ผล/ฝัก/เมล็ด

ไม่ติดฝัก

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุตั้งแต่ปลูกโดยใช้หัวขนาดใหญ่จนถึงระยะออกดอกใช้เวลาประมาณ 65-80 วัน
2. การแตกหน่อใหม่ประมาณ 2-3 หน่อ/กอ

ลักษณะเด่น

1. สีใบประดับสีขาวฉาบชมพู (Red Purple Group N66D) ปลายใบประดับสีเขียวเข้ม (Green Group 143A) ดอกจริงปากสีม่วง (Violet Group 85C) สันปากสีส้ม (Orange Group 24B) โดยใช้แผ่นเทียบสี RHS colour chart (2007)
2. การใช้งานช่อดอกตัดเมื่อดอกจริงบานครึ่งหนึ่งของช่อดอก มีอายุการปักแจกันนาน 14 วัน

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์ซีเอ็มยู ไวท์ สตาร์ (CMU White Star)